

INTERNATIONAL KONVENTION OM ØKONOMISKE, SOCIALE OG KULTURELLE RETTIGHEDER

Bekendtgørelse af international konvention af 16. december 1966 om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Ved kgl. resolution af 14. december 1971, og efter at folketinget den 4. juni 1971 havde meddelt sit samtykke dertil, har Danmark ratificeret den i New York den 20. marts 1968 undertegnede internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Konventionen har følgende ordlyd (den kinesiske, russiske og spanske tekst er udeladt her):

Oversættelse.

De i denne konvention deltagende stater, som

finder - i overensstemmelse med de i De forenede Nationers pagt erklærede principper - at anerkendelsen af menneskets naturlige værdighed og af hele menneskehedens lige og umistelige rettigheder danner grundlaget for frihed, retfærdighed og fred i verden,

anerkender, at disse rettigheder hidrører fra det enkelte menneskes naturlige værdighed,

anerkender - i overensstemmelse med Verdenserklæringen om Menneskerettighederne - at idealet om frie mennesker, der nyder borgerlig og politisk frihed samt frihed for frygt og nød, kun kan opnås, såfremt der skabes sådanne vilkår, at enhver kan nyde såvel sine økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, som sine borgerlige og politiske rettigheder,

erkender, at De forenede Nationers pagt pålægger staterne at fremme den almindelige respekt for og overholdelse af menneskerettigheder og frihedsrettigheder,

erkender, at det er det enkelte menneskes skyldighed i kraft af dets forpligtelser over for sine medmennesker og over for det samfund, det tilhører, at søge de i denne konvention anerkendte rettigheder fremmet og overholdt,

er blevet enige om følgende artikler:

Afsnit I

Artikel 1

1. Alle folk har selvbestemmelsesret. I kraft af denne kan de frit bestemme deres politiske stilling og frit varetage deres egen økonomiske, sociale og kulturelle udvikling.

2. Alle folk kan til deres egne formål disponere frit over deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer uden derved at gøre indgreb i forpligtelser hidrørende fra internationalt økonomisk samarbejde, der er baseret på princippet om gensidig fordel, og i folkeretten. Et folk må aldrig berøves sine eksistensmuligheder.

3. De i denne konvention deltagende stater, herunder sådanne som har ansvaret for forvaltningen af ikke-selvstyrende områder eller formynderskabsområder, skal medvirke til selvbestemmelsesrettens gennemførelse og respektere denne rettighed i overensstemmelse med bestemmelserne i De forenede Nationers pagt.

Afsnit II

Artikel 2

1. Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til såvel alene som gennem international bistand og internationalt samarbejde, navnlig på det økonomiske og tekniske område, i videst mulig udstrækning og ved alle egnede midler, herunder især lovgivningsforanstaltninger, at træffe forholdsregler med henblik på den fremadskridende fulde virkeliggørelse af de i denne konvention vedtagne rettigheder.

2. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at garantere, at de i konventionen anførte rettigheder gennemføres uden forskelsbehandling af nogen art i henseende til race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

3. Udviklingslande kan, under behørig hensyntagen til menneskerettighederne og deres samfundsøkonomi, selv afgøre, i hvilken udstrækning de i forholdet til udlændinge vil garantere de i denne konvention anførte økonomiske rettigheder.

Artikel 3.

De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at sikre mænds og kvinders lige ret til at nyde alle de i denne konvention anførte økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Artikel 4

De i denne konvention deltagende stater anerkender, at de af en stat i medfør af denne konvention tilsikrede rettigheder kun kan underkastes begrænsninger, der er fastsat ved lov, og kun for så vidt dette er foreneligt med disse rettigheds art og udelukkende tjener til at fremme almenvellet i et demokratisk samfund.

Artikel 5

1. Intet i denne konvention må fortolkes som medførende nogen ret for en stat, gruppe eller enkeltperson til at udøve nogen virksomhed eller foretage nogen handling, der tager sigte på at tilintetgøre nogen af de heri anerkendte rettigheder eller frihedsrettigheder eller på at begrænse disse i videre omfang end hjemlet i denne konvention.

2. Grundlæggende menneskerettigheder, der i medfør af lov, konventioner, administrative bestemmelser eller sædvane anerkendes eller består i en i denne konvention deltagende stat, må ikke begrænses eller fraviges under foregivende af, at denne konvention ikke anerkender sådanne rettigheder eller kun anerkender dem i mindre udstrækning.

Afsnit III

Artikel 6

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender retten til at arbejde, herunder ethvert menneskes ret til at kunne tjene til livets ophold ved beskæftigelse, som det selv frit vælger eller påtager sig, og vil træffe egnede foranstaltninger til at sikre denne ret.

2. De skridt, en deltager i denne konvention skal tage for at opnå den fulde virkeliggørelse af disse rettigheder, skal omfatte teknisk vejledning og erhvervsvejledning såvel som uddannelsesprogrammer og fremgangsmåder til opnåelse af en støt økonomisk, social og kulturel udvikling samt fuld og produktiv beskæftigelse under forhold, der tilsikrer den enkelte politiske og økonomisk frihed.

Artikel 7

De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til at nyde retfærdige og gunstige arbejdsvilkår, som i særdeleshed sikrer:

- a) vederlag, hvorved alle arbejdere som minimum får

- i) en rimelig løn og samme vederlag for arbejde af samme værdi uden sondring af nogen art, idet der i særdeleshed skal garanteres kvinder arbejdsvilkår, der ikke er ringere end dem, der nydes af mænd, med lige løn for lige arbejde;
- ii) en menneskeværdig tilværelse for sig selv og deres familier i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser;
- b) sikre og sunde arbejdsforhold;
- c) lige mulighed for enhver til alene på grundlag af anciennitet og dygtighed at blive forfremmet i sit arbejde til et passende højere trin;
- d) hvile, fritid og rimelig begrænsning af arbejdstiden samt regelmæssig ferie med løn, såvel som vederlag for søgnehelligdage.

Artikel 8

1. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at sikre:

- a) ret til enhver til at fremme og beskytte sine økonomiske, sociale og kulturelle interesser ved at oprette og indmelde sig i fagforeninger efter eget valg med disses love som eneste vilkår. Ingen begrænsninger må hindre udøvelsen af denne ret, bortset fra sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som i et demokratisk samfund er nødvendige i den nationale sikkerheds eller offentlige ordens interesse eller til beskyttelse af andres ret og frihed;
- b) fagforeningers ret til at oprette landssammenslutninger eller -forbund og sidstnævntes ret til at oprette eller indtræde i internationale faglige organisationer;
- c) fagforeningers ret til at virke frit uden andre begrænsninger end sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden eller til beskyttelse af andres ret og frihed;
- d) strejkeret, forudsat at denne udøves i overensstemmelse med det pågældende lands love.

2. Denne artikel skal ikke være til hinder for, at der for så vidt angår medlemmer af de væbenede styrker, at politiet eller af statsadministrationen indføres lovlige begrænsninger i udøvelsen af disse rettigheder.

3. Intet i denne artikel skal berettige stater, der er deltagere i Den internationale Arbejdsorganisations Konvention af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, til at træffe lovgivningsmæssige foranstaltninger eller anvende loven på en måde, som ville begrænse de garantier, der er fastsat i den pågældende konvention.

Artikel 9

De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til social tryghed, herunder socialforsikring.

Artikel 10

De i denne konvention deltagende stater anerkender at:

1. Den størst mulige beskyttelse og bistand skal ydes familien, som er samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed, især til dens stiftelse, og så længe den har forsørgerpligt over for børn under uddannelse.

Ægteskab skal kun kunne indgås med de vordende ægtefællers frie samtykke.

2. Der skal ydes mødre særlig beskyttelse i et rimeligt tidsrum før og efter fødslen. I dette tidsrum skal udearbejdende mødre have orlov med løn eller orlov med passende socialforsikringsydelse.

3. Særlige forholdsregler skal tages med hensyn til beskyttelse af og bistand til alle børn og unge uden nogen forskelsbehandling på grund af herkomst eller andre forhold. Børn og unge skal beskyttes mod økonomisk og social udnyttelse. Det skal være strafbart efter loven at beskæftige dem ved arbejde, der er skadeligt for deres moral eller helbred, er livsfarligt eller må påregnes at hæmme deres normale udvikling. Staterne bør endvidere fastsætte aldersgrænser, under hvilke beskæftigelse af børn ved lønnet arbejde skal være forbudt og strafbar efter loven.

Artikel 11

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til en levelfod, som er tilstrækkelig for vedkommende selv og vedkommendes familie, herunder passende ernæring, beklædning og bolig og til fortsat forbedring af vedkommendes levevilkår. De deltagende stater vil træffe passende foranstaltninger til at sikre virkeliggørelsen af denne ret, idet de anerkender, at internationalt samarbejde på frivilligt grundlag er af væsentlig betydning i denne henseende.

2. De i denne konvention deltagende stater, som anerkender ethvert menneskes grundlæggende ret til frihed for sult, skal, hver især og gennem internationalt samarbejde, træffe nødvendige foranstaltninger, herunder udarbejdelse af konkrete planer til

- a) at forbedre metoderne til fremstilling, opbevaring og fordeling af fødevarer gennem fuld udnyttelse af den tekniske og videnskabelige viden, gennem udbredelse af kendskab til

- ernæringsprincipper og gennem udvikling eller omformning af landbrugets metoder på en sådan måde, at der opnås den mest effektive udvikling og udnyttelse af naturrigdommene;
- *b)* at sikre en retfærdig fordeling af verdens fødevarerforsyninger i forhold til behov under hensyntagen til såvel fødevarerimporterende som fødevarereksporterende landes problemer.

Artikel 12

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til at nyde den højst opnåelige fysiske og psykiske sundhed.

2. De foranstaltninger, deltagerne i denne konvention skal træffe for at opnå den fulde virkeliggørelse af denne ret, skal omfatte sådanne som er nødvendige for at

- *a)* mindske antallet af dødfødsler og dødeligheden blandt småbørn samt fremme barnets sunde udvikling;
- *b)* forbedre alle sider af de hygiejniske forhold i det menneskelige miljø og på arbejdspladsen;
- *c)* forebygge, behandle og bekæmpe epidemiske og endemiske sygdomme samt erhvervs- og andre sygdomme;
- *d)* skabe betingelser for at sikre ethvert menneske lægehjælp samt kur og pleje under sygdom.

Artikel 13

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender enhver ret til uddannelse.

De er enige om, at uddannelsen skal tage sigte på menneskets fulde personlige udvikling og erkendelse af dets værdighed samt på at styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. De er endvidere enige om, at uddannelsen skal gøre det muligt for alle at gøre en nyttig indsats i et frit samfund, at medvirke til forståelse, fordragelighed og venskab mellem alle nationer og alle racegrupper, etnologiske grupper eller religiøse grupper og at fremme De forenede Nationers arbejde for fredens opretholdelse.

2. De i denne konvention deltagende stater anerkender, at for at opnå den fulde virkeliggørelse af denne ret, skal

- *a)* grundskoleundervisning være tvungen og gratis for alle;

- *b)* de forskellige former for undervisning på mellemtrin, herunder teknisk og faglig undervisning, gøres alment tilgængelig ved alle dertil egnede midler og i særdeleshed ved gradvis indførelse og gratis undervisning;
- *c)* højere undervisning gøres ligelig tilgængelig for alle på grundlag af evner, ved alle dertil egnede midler og i særdeleshed ved gradvis indførelse af gratis undervisning;
- *d)* grundlæggende uddannelse opmuntres og intensiveres mest muligt for dem, der ikke har modtaget eller fulden grundskoleundervisningen;
- *e)* aktive bestræbelser udfoldes for at udvikle et skolesystem dækkende alle trin, et hensigtsmæssigt stipendiesystem oprettes, og lærerstabets materielle forhold vedvarende forbedres.

3. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at respektere forældres og i givet fald værgers frihed til at vælge andre skoler for deres børn end de, der er oprettet af de offentlige myndigheder, når blot disse opfylder sådanne undervisningsmæssige minimumskrav, som er stillet eller godkendt af staten, og til at sikre deres børn religionsundervisning og moralsk opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning.

4. Intet i denne artikel må fortolkes således, at det medfører indgreb i enkeltpersoners og organisationers frihed til at oprette og lede undervisningsanstalter, dog således at de i denne artikels stk. 1 anførte principper overholdes tillige med kravet om, at den undervisning, der gives ved disse anstalter, svarer til de af staten fastsatte minimumskrav.

Artikel 14

Enhver i denne konvention deltagende stat, som ikke ved sin tiltrædelse har været i stand til at sikre tvungen og gratis grundskoleundervisning i moderlandet eller i et andet område under dens jurisdiktion, forpligter sig til inden for to år at udarbejde og vedtage en detaljeret arbejdsplan for gradvis gennemførelse - inden for en i planen fastsat rimelig årrække - af princippet om tvungen og gratis undervisning for alle.

Artikel 15

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender enhvers ret til at:

- *a)* deltage i kulturlivet;
- *b)* nyde fordel af videnskabens fremskridt og dens anvendelse;
- *c)* nyde fordel af den beskyttelse af moralske og materielle interesser, der hidrører fra al videnskabelig, litterær eller kunstnerisk frembringelse, som han er ophavsmanden til.

2. De foranstaltninger, enhver af de i denne konvention deltagende stater træffer med henblik på at sikre denne ret, skal omfatte sådanne som er nødvendige for at bevare, udvikle og udbrede videnskab og kultur.

3. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at respektere den frihed, der er uundværlig for videnskabelig forskning og skabende virksomhed.

4. De i denne konvention deltagende stater anerkender de goder, der kan opnås ved at fremme og udvikle internationale forbindelser og samarbejde på de videnskabelige og kulturelle område.

Afsnit IV

Artikel 16

1. De i denne konvention deltagende stater påtager sig, i overensstemmelse med dette afsnit af konventionen, at aflægge beretninger om de foranstaltninger, der er truffet og de fremskridt, der er gjort, med hensyn til overholdelse af de heri anerkendte rettigheder.

2. a) Alle beretninger skal fremsendes til De forenede Nationers generalsekretær, som skal videregive genparter deraf til Det økonomiske og sociale Råd til behandling i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser.

- b) De forenede Nationers generalsekretær skal tillige til særorganisationerne videresende genparter eller alle relevante afsnit af beretningerne fra deltagere i denne konvention, som samtidig er medlemmer af disse særorganisationer, i den udstrækning disse beretninger eller dele deraf vedrører spørgsmål, der hører under de nævnte organisationers forretningsområde ifølge deres statutter.

Artikel 17

1. De i denne konvention deltagende stater skal aflægge deres beretninger etapevis i overensstemmelse med et program, der senest et år efter denne konventions ikrafttræden skal fastsættes af Det økonomiske og sociale Råd efter samråd med de pågældende deltagerstater og særorganisationer.

2. I beretningerne kan anføres forhold og vanskeligheder, der i større eller mindre grad har hindret opfyldelsen af forpligtelser i henhold til denne konvention.

3. Hvis en deltager i denne konvention tidligere har meddelt De forenede Nationer eller en særorganisation relevante oplysninger, er det unødvendigt at gentage disse oplysninger; en nøjagtig henvisning til de meddelte oplysninger vil være tilstrækkelig.

Artikel 18

I overensstemmelse med sine forpligtelser i henhold til De forenede Nationers pagt for så vidt angår spørgsmål om menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, kan Det økonomiske og sociale Råd træffe aftale med særorganisationerne om deres aflæggelse af beretninger om de fremskridt, der er opnået med hensyn til opfyldelsen af de bestemmelser i denne konvention, der falder ind under deres virkefelt.

Disse beretninger skal indeholde oplysninger om de beslutninger og rekommandationer, som særorganisationernes kompetente organer har vedtaget med henblik på gennemførelsesforanstaltninger.

Artikel 19

Det økonomiske og sociale Råd kan med henblik på overvejelse og fremsættelse af generelle rekommandationer eller, i givet fald, til underretning tilstille menneskerettighedskommissionen beretninger om menneskerettighederne, som stater har afgivet i henhold til artikel 16 og 17, og særorganisationerne i henhold til artikel 18.

Artikel 20

De i denne konvention deltagende stater samt vedkommende særorganisationer kan over for Det økonomiske og sociale Råd fremsætte bemærkninger om enhver generel rekommandation i henhold til artikel 19 eller henvisning til en sådan generel rekommandation i enhver beretning fra menneskerettighedskommissionen eller i ethvert deri omtalt dokument.

Artikel 21

Det økonomiske og sociale Råd kan fra tid til anden forelægge generalforsamlingen beretninger med rekommandationer af generel karakter og et resumé over de oplysninger, det fra deltagerne i denne konvention og særorganisationerne har modtaget om de foranstaltninger, der er truffet og de fremskridt, der er gjort for at opnå almindelig overholdelse af de i denne konvention anerkendte rettigheder.

Artikel 22

Det økonomiske og sociale Råd kan gøre andre af De forenede Nationers organer, disses underorganer og de særorganisationer, der beskæftiger sig med teknisk bistandsydelse, opmærksom på ethvert spørgsmål i forbindelse med de i dette konventionsafsnit omhandlede beretninger, som kan være til hjælp for disse organer, når de, inden for deres respektive forretningsområder, skal afgøre, hvorvidt det vil være tilrådeligt at træffe internationale foranstaltninger, der kan medvirke til en effektiv og gradvis gennemførelse af denne konvention.

Artikel 23

De i denne konvention deltagende stater er enige om, at internationale foranstaltninger til opnåelse af de i konventionen anerkendte rettigheder fremfor alt må omfatte afslutning af konventioner, vedtagelse af rekommandationer, ydelse af teknisk bistand og afholdelse i samarbejde med de interesserede regeringer af regionale møder og tekniske møder til rådslagning og undersøgelser.

Artikel 24

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i de bestemmelser i De forenede Nationers pagt og i særorganisationernes statutter, der nærmere angiver det ansvar, som De forenede Nationers forskellige organer og særorganisationerne hver især har for så vidt angår de i denne konvention omhandlede spørgsmål.

Artikel 25

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i alle folks naturlige ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

Afsnit V

Artikel 26

1. Denne konvention kan undertegnes af enhver medlemsstat i De forenede Nationer eller ethvert medlem af en af særorganisationerne, af enhver stat, der har tilsluttet sig Den internationale Domstols statut, og enhver anden stat, der af De forenede Nationers generalforsamling er blevet opfordret til at deltage i denne konvention.

2. Denne konvention skal ratificeres. Ratifikationsinstrumenter skal deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

3. Denne konvention kan tiltrædes af enhver af de i stk. 1 i denne artikel nævnte stater.

4. Tiltrædelse sker ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

5. De forenede Nationers generalsekretær underretter alle stater, som har undertegnet eller tiltrådt denne konvention, om deponeringen af ethvert ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 27

1. Denne konvention træder i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af det femogtredivte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det femogtredivte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af dens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 28

Bestemmelserne i denne konvention skal uden begrænsning eller undtagelse finde anvendelse på alle dele af forbundsstater.

Artikel 29

1. Enhver i denne konvention deltagende stat kan stille ændringsforslag og indsende dem til De forenede Nationers generalsekretær. Denne skal derefter give meddelelse om de foreslåede ændringer til de i konventionen deltagende stater med anmodning om at blive underrettet, såfremt deltagerstaterne ønsker en konference med det formål at behandle og stemme om forslagene. Hvis mindst en tredjedel af deltagerstaterne ønsker en sådan konference, skal generalsekretæren sammenkalde konferencen under De forenede Nationers auspicer.

Enhver ændring, der vedtages af et flertal af de deltagerstater, der er til stede og afgiver deres stemme ved konferencen, skal forelægges De forenede Nationers generalforsamling til godkendelse.

2. Ændringer skal træde i kraft, når de er godkendt af De forenede Nationers generalforsamling og vedtaget med to tredjedels flertal af de i denne konvention deltagende stater i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige regler.

3. Når ændringer træder i kraft, skal de være bindende for de deltagerstater, som har godkendt dem, medens de øvrige deltagerstater stadig er bundet af bestemmelserne i denne konvention og eventuelle tidligere ændringer, som de har godkendt.

Artikel 30

Uanset de meddelelser der afgives i henhold til artikel 26, stk. 5, skal De forenede Nationers generalsekretær underrette alle de i stk. 1 i samme artikel omhandlede stater om

- a) undertegnelser, ratifikationer og tiltrædelser i henhold til artikel 26;
- b) datoen for denne konventions ikrafttræden i henhold til artikel 27 samt for enhver ændrings ikrafttrædelsen i henhold til artikel 29.

Artikel 31

1. Denne konvention, hvis engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske tekst har samme gyldighed, skal deponeres i De forenede Nationers arkiv.

2. De forenede Nationers generalsekretær skal fremsende bekræftende genparter af denne konvention til samtlige de i artikel 26 omhandlede stater.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede, som af deres respektive regeringer er behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne konvention, åbnet for undertegnelse i New York den nittende december nitten hundrede og seksogtres.

- (underskrifter)

Danmarks ratifikationsinstrument deponeredes den 6. januar 1972 hos De forenede Nationers generalsekretær, og konventionen trådte i medfør af artikel 27, stk. 1 i kraft for Danmark og følgende lande den 3. januar 1976:

Barbados, Den bjelorussiske socialistiske Sovjetrepublik, Bulgarien, Chile, Colombia, Costa Rica, Cypern, Ecuador, Finland, Irak, Iran, Jamaica, Jordan, Jugoslavien, Kenya, Libanon, Libyen, Madagascar, Mali, Mauritius, Den mongolske Folkerepublik, Norge, Philippinerne, Rumænien, Rwanda, Den socialistiske Sovjetrepublikkers Union, Sverige, Syrien, Tunesien, Den tyske demokratiske Republik, Forbundsrepublikken Tyskland (inkl. Land Berlin), Den ukrainske socialistiske Sovjetrepublik, Ungarn og Uruguay.

Der er ved ratifikationen eller tiltrædelsen taget forbehold og afgivet erklæringer som følger:

Danmark: Forbehold over for artikel 7 d) vedrørende ydelse af søgnehellidagsbetaling.

Barbados: Forbehold om ret til at udskyde anvendelsen af artikel 7 a) i) vedrørende lige løn for mænd og kvinder, artikel 10, stk. 2 vedrørende særlig beskyttelse af mødre i et rimeligt tidsrum før

og efter fødslen samt artikel 13, stk. 2 a) vedrørende tvungen og gratis grundskoleundervisning for alle.

Kenya: Forbehold over for artikel 10, stk. 2 vedrørende særlig beskyttelse af mødre i et rimeligt tidsrum før og efter fødslen.

Madagascar: Forbehold om ret til at udskyde anvendelsen af artikel 13, stk. 2 a) vedrørende tvungen og gratis grundskoleundervisning for alle.

Norge: Erklæring i relation til artikel 8, stk. 1 d) om strejkeret, hvorefter henlæggelse af arbejdskonflikter til et statsligt lønningsnævn i henhold til lov vedtaget i hvert enkelt konfliktilfælde ikke skal anses for uforenelig med strejkeretten, som er fuldt ud anerkendt i Norge.

Rwanda: Erklæring om, at Rwanda for så vidt angår uddannelsesspørgsmål kun anser sig for bundet af sin forfatning.

Sverige: Forbehold over for artikel 7 d) vedrørende ydelse af søgnehelligdagsbetaling.

Udenrigsministeriet, den 14. januar 1976.

K.B. Andersen.